

Kungälv kommun remissvar rörande "Naturvårdsverkets redovisning för åtgärder för minskad nedskräpning".

Kungälv kommun har fått denna remiss för yttrande. Nedan anges remissens fem huvudförslag, med naturvårdsverkets sammanfattande kommentarer. Under varje förslag anges Kungälv kommuns synpunkter.

1. Extra medel till strandstädning behövs på Bohuskusten
Problemen med marin nedskräpning intar en särställning på Bohuskusten. De skräpmätningar som gjorts visar att det flyter i land lika mycket skräp på Bohuskustens stränder som på havsstränderna i resten av Sverige varje år. Eftersom kuststräckan är hårt drabbad av ilandflutet skräp, vilket innebär att kommunerna här får höga kostnader för strandstädning jämfört med andra kommuner bedömer Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten att det finns ett behov av extra medel till städning av stränder längs Bohuskusten. I dagsläget bedömer Naturvårdsverket att en statlig finansiering av strandstädning är den mest framkomliga vägen, eftersom problemet är regionalt och skräpet till övervägande del är ilandflutet. Däremot ser Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten inte något behov av nya finansieringsformer för marin nedskräpning utöver befintliga anslag.

Kungälv synpunkter:

Detta viktiga förslag tillstyrks, med vissa tillägg i fet text, se nedan.

Bohuskusten är hårt drabbad, och vi har dessutom en stor skärgård vilket gör att utmaningen är stor om man vill få rent överallt. Samtidigt är våra öar av stor vikt för bland annat fågellivet och besöksnäringen, vilket gör städning extra viktig. Kungälv totala kuststräcka, inklusive öar, är 36 mil. Dessutom tillkommer ett städbehov längs delar av Göta älv och Nordre älv.

Kungälv väger in det skräp som plockas längs våra stränder. Skörden för 2016 blev 16600 kg. Under 2016 städades ca 60 % av kuststräckan, inklusive öar.

Av stor vikt är det samarbete vi har med ideella föreningar. Varje vår städar ca 4000 elever och lärare sina skolors omgivningar i ett samarbete med Håll Sverige Rent. Förutom en renare miljö ger det förhoppningsvis motivation till det uppväxande släktet att hålla rent.

Ett för strandstädningen mycket viktigt samarbete har kommunen med idrottsrörelsens miljöorganisation Städa Sverige (www.stadasverige.se). De samordnar intresseanmälningar från kommunens idrottsföreningar om att få delta i strandstädning. Kommunen tilldelar sedan varje förening en strandsträcka. Intresset för detta är mycket stort och växande. Våren 2016 deltog 630 personer från 22 föreningar i städning av 10 mil kuststräcka. Samtidigt tjänar de en slant till sin förening och får en rejäl dos miljökunskap. En av föreningarna administrerade även en kusträddardag på Marstrand dit allmänheten bjöds in för att delta i strandstädningen (ca 40 personer deltog). Att klara av att städa så stora ytor under en säsong är svårt med ett städteam med begränsat antal deltagare, exempelvis som vi organiserar det i Kungälv med arbetsmarknadsenheten.

För att nå ett tillräckligt bra resultat bedöms det nödvändigt att dessutom få ett brett deltagande från kommuninvånarna. Städa Sveriges insatser svarade för hela 47 % av det insamlade skräpet under 2016, så det är av största vikt att deras verksamhet kan fortsätta.

När det gäller Städa Sveriges berömvärda, kostnadseffektiva och viktiga insats är den finansierad av sponsring från olika företag, men intresset för detta har minskat vilket kan riskera att de inte kan

erbjuda lika mycket stöd till kommunerna. Ett extra stöd inom ramen för de nu föreslagna bidragen till Bohusläns strandstädning skulle gynna samtliga kommuner och möjliggöra att många fler idrottsungdomar och -ledare kunde delta. Ett sådant stöd skulle ju kunna specialdestineras till att stötta kommuner i Bohuslän med att organisera strandstädning.

Med anledning av detta föreslås att det i den kommande utredningen om stöd till kommunernas strandstädning även ska tas med i bedömningen möjligheten att stödja Städa Sverige så att de kan fortsätta engagera idrottsorganisationer i strandstädningen, gärna i en ökande omfattning. (Håll Sverige Rent utgår vi ifrån att de redan har säkerställt sin finansiering, annars bör övervägandet gälla även dem).

Slutligen ansluter sig Kungälv kommun även till de synpunkter som förs fram av Orust kommun i sitt remissvar rörande vikten av statligt engagemang vid hantering av döda sälar vid epidemier samt för att ta fram regler för att underlätta skrotning av småbåtsvrak, då vi annars riskerar ett ökat antal skrotbåtar som förorenar kusten.

2. Kommunens ansvar enligt gaturenhållningslagen föreslås motverka skada på växt- och djurliv och naturmiljön i övrigt.
Kommunens renhållningsåtgärder utgår idag i huvudsak ifrån att olägenheter för människors hälsa ska hindras samt att krav som kan ställas i fråga om trevnad, framkomlighet och trafiksäkerhet ska uppfyllas. Naturvårdsverket föreslår att kommunens ansvar för renhållning utökas till att även skada på växt- och djurliv och naturmiljön i övrigt ska undvikas i skälig utsträckning. Detta kan förväntas medföra ökade kostnader för renhållning för kommunerna, hur stora är dock inte utan vidare underlag möjligt att bedöma.

Kungälvs synpunkter: Internt samråd har inte hunnits med, därför lämnas ej yttrande rörande denna punkt.

3. Kommunens ansvar utanför detaljplan föreslås förstärkas och förtydligas.
Det finns idag en osäkerhet kring gränsdragning för när kommuner, fastighetsägare eller andra aktörer är ansvariga för att städa på allmänrättsligt tillgänglig plats utanför detaljplanelagt område. Naturvårdsverkets uppfattning är att kommunens ansvar är mer långtgående än vad de i vissa fall anser sig ha. Vi föreslår att ansvaret förstärks. Vi föreslår också att man i samband med ändringar av 4 § förtydligar innebörden av kommunens sekundära ansvar och gränsdragningen för det i en författningskommentar till 4 §. Ett förstärkt och förtydligt kommunalt ansvar kan komma att medföra ökade kostnader för renhållning för de kommuner som idag inte tar sitt ansvar fullt ut.

Kungälvs synpunkter: Internt samråd har inte hunnits med, därför lämnas ej yttrande rörande denna punkt.

4. Hela gaturenhållningslagen bör ses över.
Lagen om gaturenhållning och skyltning reglerar frågor av tämligen blandad karaktär – den är ålderdomligt utformad, är delvis svåräst och har otillräcklig reglering för vissa frågor. Naturvårdsverket anser därför att en total översyn av lagen vore lämplig.

Kungälvs synpunkter: Förslaget tillstyrks.

5. Naturvårdsverket har även belyst nedskräpningsbotens syfte och användning och beskrivit nationellt förebyggandearbete. Här förslås inga förändringar.
När det gäller nedskräpningsboten konstaterar Naturvårdsverket att det är svårt att se samband mellan nedskräpningsbot och minskad nedskräpning, detta både på grund av otillräckligt dataunderlag och på svårigheten att skilja ut just botens effekt bland andra

faktorer. Ordningsboten har sin styrka i signalvärdet, att den förenklar polisens arbete och avlastar rättssystemet, vilket var syftet med införandet. Naturvårdsverket anser att det är olämpligt att införa administrativa sanktioner (typ miljöstraffavgift) bl.a. då det idag inte finns någon naturlig tillsynsmyndighet. Det skulle i praktiken förutsätta en ny yrkesgrupp vars arbetsuppgift skulle likna polismyndighetens. Att slänga cigarettfimpar är förbjudet, men mycket vanligt förekommande och påverkar trivselen negativt. Men för att det ska anses vara motiverat och proportionerligt att utöka det straffbara området – det vill säga att bötfälla nedskräpning med småskräp så som fimpar – behövs enligt Naturvårdsverket ett underlag som tydligare än dagens visar på risken för skada på miljön.

Kungälv's synpunkter:

Idag är nedskräpning förbjudet, men nedskräpningsboten gäller inte för t ex cigarettfimpar. Denna nedskräpning är mycket omfattande och orsakar kommunerna stora städkostnader. En nedskräpningsbot även för fimpar kombinerat med en informationsinsats om varför det viktigt att inte slänga dessa bedöms kunna minska ovanan att slänga dessa på marken och kanske också öka ickerökarnas vaksamhet i frågan. Varför inte information även på cigarettpaketen?